

IKERIBASKERE ENERGIKERE HAINGA

O nevjarijaskere energiakere resursia na šukjarena pe kana istemalkerena pe, numa ola reproducirina pe ja korkori nevjarena pe. O istemalkeribe khameskiri, balvalakiri, biomasakiri, panjeskiri thaj geotermalnikani energija phiravela džanleste majhari rizikja baši dživdipaskoro maškar ki komparacia e binevjarijaskere energiakere haingoncar. Ki Makedonia amen šaj te istemalkera buteder energija taro zarurime ko akava momenti te istemalkjergjam o nevjarijaskere energiakere hainga.

I khameskiri energija šaj te istemalkerel pe ko turli čhania. Amare kherende te si zaruri te ovel pendžerka čhivdi ki purabali rig, i khameskiri radiacia odole pendžarkatar ka del sine arka ko khereskoro takjaribe. Jekajek ka šajdakerel sine pe buteder khameskiri energija te khuvel ko kher, kolea ka šaj te garavkera ko takjariba thaj elektrikano rošaribe. O khameskere kolektorja čhivde ko učarina šaj te takjaren sanitarnikano pani, kova so šaj te istemalkerel pe thaj baši takjaribe. O khameskere panelia(PV) fundikerena elektrikani energija savi šaj te učarel o hardžipe tar elektrikani energija ko kher. Te čhivgje pe o panelia ko baro than, ola šaj te čaljaren but bareder umal elektrikane energija.

Tari biomasa amen šaj te kera thaj gharutno vordonenge. Šaj te kera bioetanoli tari šekereskiri repa thaj mumuruzi thaj biodizeli tari khamdikhutni luludi.

I geotermalnikani energija si majšukar pendžardi baši takjaribe o teliphuvjakoro pani, sar so istemalkerela pe ko naturakere banje. Akava termalnikano pani jekajek šaj te istemalkerel pe baši takjaribe o džamlukoja thaj te phandel pe e centralnikane takjaribaskere sistemeja. Šaj thaj te istemalkerel pe baši takjaribe ko kherutnija. Istemalkerindor pumpa o kherutnija šaj direktnikane te oven takjarde e phuvjakere getoremalnikane energija tiknjarindor o zarurja baši fosilnikane tharutne.

O čarja, agrareskere majharidžanle inkalia, kherutni čhudin thaj gunoj taro khera(barabar pendžarde sar biomasa) si potencialnikane energiakere hainga. Sar kompostiribaskoro gunoj, tari čhudin thaj aver organikane materialia sar mule hajvanengoro badani thaj čhudin taro hajvania šaj te inkale pe biogasi. O biogasi pal odova tharjarela pe ki te inkale elektrikani energija ja tatipaskiri energija takjaribaske!

E balvalakere turbine generirina elektrikani energija. Thaj trujal so Makedonia si bizi majšukar sigjariba tari balval ki komparacia e trujal-baireskere phuvjencar, numa si regiona kote akava čhani generatori tar ik-eribaskiri energija šaj te istemalkerel pe kamijabaleste.

O isipaskere bare hidro-elektrikane problema(rumina o ekologikano balansi, fundirina vizuelnikano trujalipaskoro rumibe t.a) Avere rigatar o tikne elektrikane centrale si minimalnikane asarea upri dživdipaskoro maškar.

O balvalina šaj te istemalkeren pe baši vazdibe thaj pumpibe pani. Ola taminena pe ko devrijala ja lenja thaj jekajek šaj te cidljaren teliphuvjakoro pani savo šaj te istemalkerel pe baši panjakeribe plantaže ja sar pani piibaske e kherutne hajvanenge ja sar tehnikano pani.